

Note : 1) ALL questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

Q.1 A) **Fill in the blanks: (ANY TEN)** [10]

रिक्त जागा भरा: (कोणतेही दहा)

1) _____ advertising is undertaken for raw material and spare parts.

- A) Consumer B) Trade
C) Industrial D) Professional

कच्चा माल आणि सुटे भागांसाठी _____ जाहिरात केली जाते.

- A) ग्राहक B) व्यापार
C) औद्योगिक D) व्यावसायिक

2) Brand Image is the _____ of the brand in the mind of customers.

- A) Vision B) Perception
C) Proposition D) Association

ब्रँड प्रतिमा ही ग्राहकांच्या मनातील ब्रँडची _____ असते.

- A) दृष्टी B) धारणा
C) प्रस्ताव D) संघटना

3) _____ invented television.

- A) John Miller B) John Baird
C) John Thomson D) John Smith

_____ ने दूरदर्शनचा शोध लावला.

- A) जॉन मिलर B) जॉन बेयर्ड
C) जॉन थॉमसन D) जॉन स्मिथ

4) _____ agency formed after merger of two or more ad agencies.

- A) Specialist B) Mega
C) In-house D) Full service

दोन किंवा अधिक जाहिरात संस्था विलीनीकरणानंतर _____ जाहिरात संस्था तयार होते.

- A) विशेषज्ञ B) मेगा
C) इन-हाउस D) पूर्ण सेवा

5) Creative pitch is prepared by _____.

- A) Ad agency B) Media
C) Advertiser D) Audience

सर्जनशील सादरीकरण _____ द्वारे तयार केली जाते.

- A) जाहिरात एजन्सी B) मीडिया
C) जाहिरातदार D) प्रेक्षक

6) Surrogate advertising is undertaken for _____ products.

- A) Restricted B) Prohibited
C) Ethical D) Canalized

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ADVERTISING

सुरोगेट जाहिरात ___ उत्पादनांसाठी हाती घेतली जाते.

- A) मर्यादित B) प्रतिबंधित
C) नैतिक D) कालबद्ध

7) ASCI ensures _____ in advertising.

- A) Honesty B) Dishonesty
C) Unfairness D) Advocacy

ASCI जाहिरातींमध्ये ___ याची खात्री देते.

- A) प्रामाणिकपणा B) अप्रामाणिकपणा
C) अन्याय D) वकिली

8) AIDA model was developed by _____.

- A) E.K. Strong B) D.K. Strong
C) S.K. Strong D) P.K. Strong

AIDA मॉडेल ___ यांनी विकसित केले होते.

- A) ई.के. स्ट्रॉन्ग B) डी.के. स्ट्रॉन्ग
C) एस.के. स्ट्रॉन्ग D) पी.के. स्ट्रॉन्ग

9) Brand ___ is the incremental value of the brand over and above physical assets values of the firm.

- A) Loyalty B) Equity
C) Image D) Personality

ब्रँड ___ हे कंपनीच्या भौतिक मालमतेच्या मूल्यांपेक्षा ब्रँडचे वाढीव मूल्य आहे.

- A) निष्ठा B) इक्विटी
C) प्रतिमा D) व्यक्तिमत्व

10) ___ advertising is also known as corporate image advertising.

- A) Advocacy B) Generic
C) Institutional D) Digital

___ जाहिरात ही कॉर्पोरेट प्रतिमा जाहिरात म्हणूनही ओळखली जाते.

- A) वकिली B) जेनेरिक
C) संस्थात्मक D) डिजिटल

11) ___ is a nodal agency of GOI for advertising.

- A) DAVP B) ASCI
C) ABC D) AAI

___ ही जाहिरातीसाठी भारत सरकारची नोडल एजन्सी आहे.

- A) DAVP B) ASCI
C) ABC D) AAI

12) ___ advertising is also known as pro bono advertising.

- A) Social B) Political
C) Advocacy D) Institutional

___ जाहिरातीला प्रो बोनो जाहिरात असेही म्हणतात.

- A) सामाजिक B) राजकीय
C) वकिली D) संस्थात्मक

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ADVERTISING

- B) **State whether following statements are TRUE or FALSE: (ANY TEN)** [10]
खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा: (कोणतेही दहा)
- 1) Brand loyalty leads to Brand equity.
ब्रँड लॉयल्टी ब्रँड इक्विटीकडे नेतो.
 - 2) Yellow advertising promotes eco-friendly products.
पिवळ्या जाहिराती पर्यावरणास अनुकूल उत्पादनांना प्रोत्साहन देतात.
 - 3) Pokemon Go is an example of virtual reality.
पोकेमॉन गो हे आभासी वास्तवाचे उदाहरण आहे.
 - 4) Headline is the bottom line of the advertising.
हेडलाइन ही जाहिरातीची तळाशी ओळ आहे.
 - 5) Readership test was developed by Gallup and Robinson.
वाचक चाचणी गॅलप आणि रॉबिन्सन यांनी विकसित केली होती.
 - 6) Car cards are placed inside the vehicles.
वाहनांच्या आत कार कार्ड ठेवलेले असतात.
 - 7) Zipping refers to changing the TV channel to avoid commercials.
झिप करणे म्हणजे जाहिराती टाळण्यासाठी टीव्ही चॅनेल बदलणे होय.
 - 8) Window displays attract the attention of passerby.
खिडकीवरील डिस्प्ले प्रवाशांचे लक्ष वेधून घेतात.
 - 9) Advertising and Propaganda are synonymous.
जाहिरात आणि प्रचार हे समानार्थी शब्द आहेत.
 - 10) Local advertising is also known as retail advertising.
स्थानिक जाहिरातींना किरकोळ जाहिराती असेही म्हणतात.
 - 11) IMC is one time activity.
IMC एक वेळचा क्रियाकलाप आहे.
 - 12) A specialist agency provides in-house services.
विशेषज्ञ एजन्सी इन-हाउस सेवा प्रदान करते.
- Q.2 **Answer ANY TWO of the following:** [15]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) Describe the evolution of advertising.
जाहिरातीच्या उत्क्रांतीचे वर्णन करा.
 - B) Discuss the active participants in advertising.
जाहिरातीमधील सक्रिय सहभागांची चर्चा करा.
 - C) Explain the elements of IMC.
IMC चे घटक स्पष्ट करा.
- Q.3 **Answer ANY TWO of the following:** [15]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) Discuss the types of ad agencies.
जाहिरात संस्थांच्या प्रकारांवर चर्चा करा.
 - B) Enumerates the steps in creative pitch.
सर्जनशील सादरीकरणच्या पायऱ्या समजावून सांगा.

(P.T.O)

- C) Elucidate the reasons for client turnover.
ग्राहकांच्या उलाढालीची कारणे स्पष्ट करा.

Q.4 **Answer ANY TWO of the following:** [15]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the forms of unethical advertising.
अनैतिक जाहिरातीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- B) Elaborate the economic impact of advertising.
जाहिरातीचा आर्थिक प्रभाव स्पष्ट करा.
- C) What are the positive and negative impact of advertising on Indian values and culture.
भारतीय मूल्यांवर आणि संस्कृतीवर जाहिरातीचे सकारात्मक आणि नकारात्मक कोणते परिणाम होतात?

Q.5 **Answer ANY TWO of the following:** [15]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What are the techniques of managing brand crisis?
ब्रँड संकट व्यवस्थापित करण्याचे तंत्र काय आहेत?
- B) Write a note on political advertising.
राजकीय जाहिरातींवर एक टीप लिहा.
- C) Explain the factors influencing brand equity.
ब्रँड इक्विटीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Q.6 **Write short notes: (ANY FOUR)** [20]

कोणत्याही चार वर टीपा लिहा:

- A) Trends in Advertising Media
जाहिरात माध्यमातील कल
- B) Green Marketing
हिरवे विपणन
- C) Advertising Standard council of India
भारतीय जाहिरात मानक परिषद
- D) Freelancing
स्वतंत्ररित्या काम करणे (फ्रीलान्सिंग)
- E) Classification of Advertising
जाहिरातीचे वर्गीकरण
- F) Directorate of Advertising and Visual Publicity
जाहिरात आणि व्हिज्युअल पब्लिसिटी संचालनालय

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ECONOMICS-II

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

Q.1 **Answer ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the meaning and scope of Macroeconomics.
मॅक्रोइकॉनॉमिक्सचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- B) Discuss various methods of measuring national income.
राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा.
- C) Explain with suitable diagram circular flow of national income in an open economy.
खुल्या अर्थव्यवस्थेत राष्ट्रीय उत्पन्नाचा गोलाकार प्रवाह योग्य आकृतीसह स्पष्ट करा.

Q.2 **Answer ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the concept of consumption function and bring out the various factors affecting the consumption function.
उपभोग कार्याची संकल्पना स्पष्ट करा आणि उपभोग कार्यावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
- B) State and Explain J.B Say's Law of market. What are its implications?
जे.बी.सेचा बाजाराचा नियम स्पष्ट करा. त्याचे परिणाम काय आहेत?
- C) If initial increase in investment is Rs. 100 crores, MPC = $\frac{3}{4}$. What is increase in aggregate income? Also explain the concept of investment multiplier.
जर गुंतवणुकीत प्रारंभिक वाढ रु. 100 कोटी, MPC = $\frac{3}{4}$. एकूण उत्पन्नात किती वाढ? गुणकाची संकल्पनाही स्पष्ट करा.

Q.3 **Answer ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What are the various Determinants of money supply?
पैशाच्या पुरवठ्याचे विविध निर्धारक काय आहेत?
- B) Distinguish between the demand for active cash balance and idle cash balance.
सक्रिय रोख शिल्लक आणि निष्क्रिय रोख शिल्लक यांच्या मागणीमध्ये फरक करा
- C) What is transaction velocity of circulation of money? Explain factors affecting it.
पैशाच्या अभिसरणाचा व्यवहार वेग किती आहे? त्यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ECONOMICS-II

Q.4

Answer ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss Primary and secondary functions of commercial banks.
व्यावसायिक बँकांच्या प्राथमिक आणि दुय्यम कार्याची चर्चा करा
- B) Assets and liabilities of a commercial bank.
व्यावसायिक बँकेची मालमत्ता आणि दायित्वे
- C) Explain traditional Functions of RBI.
RBI ची पारंपारिक कार्ये स्पष्ट करा

Q.5

Write short notes: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Difficulties in measurement of national income
राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्यात अडचणी
- B) Effective demand
प्रभावी मागणी
- C) Milton Friedman's theory of demand for money
मिल्टन फ्रीडमनचा पैशाच्या मागणीचा सिद्धांत
- D) Development of commercial banks since 1991
1991 पासून व्यापारी बँकांचा विकास

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ECONOMICS-III

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) Draw neat diagrams and give examples wherever necessary.

आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा उदाहरणे द्या.

4) Use of simple calculator is allowed.

साधा गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.

Q.1

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What are the various causes of market failure?
बाजार अपयशाची विविध कारणे कोणती आहेत?
- B) Distinguish between sound finance and functional finance.
सुयोग्य वित्त आणि कार्यात्मक वित्त यातील फरक लिहा.
- C) Give an account of the major fiscal functions of an economy.
अर्थव्यवस्थेच्या प्रमुख राजकोषीय कार्यांचे योग्यकरण द्या.

Q.2

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain Dalton's views on the principle of maximum social advantage.
डाल्टन यांचा महत्तम सामाजिक लाभ दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- B) Bring out the merits and demerits of indirect taxes.
अप्रत्यक्ष कराचे फायदे आणि तोटे नमूद करा.
- C) Distinguish between impact and incidence of tax.
कराघात आणि करापात यातील फरक लिहा.

Q.3

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What are the important classifications of public expenditure?
सार्वजनिक खर्चाचे महत्त्वाचे वर्गीकरण काय आहे?
- B) Define fiscal policy. Explain how fiscal policy functions.
राजकोषीय धोरणाची व्याख्या द्या. राजकोषीय धोरण कसे कार्यान्वित होते ते स्पष्ट करा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-ECONOMICS-III

- C) From the following data of a government budget of country 'D' for 2021-22, Calculate Revenue Deficit, Fiscal Deficit and Primary Deficit.

Particulars	Amount (In Crores Rupees)
1.Revenue Receipts	300
2.Revenue Expenditure	330
3.Capital Receipts	75
4.Capital Expenditure	45
5.Recovery of loans & Other Receipts	20
6.Borrowings	55
7.Interest payment	45

२०२१-२२ साठी 'ड' देशाच्या सरकारी अंदाजपत्रकाच्या खाली दिलेल्या माहितीपासून प्राप्त तूट, राजकोषीय तूट व प्राथमिक तूट मोजा.

तपशील	रक्कम (कोटी रुपयांत)
प्राप्ती पोच	३००
प्राप्ती खर्च	३३०
भांडवली पोच	७५
भांडवली खर्च	४५
कर्जवसुली व इतर पोच	२०
उधारी	५५
व्याज भरणा / देयक	४५

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe the process and cycle of the annual budget.

वार्षिक अंदाजपत्रकाची प्रक्रिया व चक्र याचे वर्णन करा.

- B) What are the expected benefits of GST to government and consumers?

जी.एस.टी (वस्तू व सेवा कर) पासून सरकारला व ग्राहकांना मिळणारे अपेक्षित फायदे कोणते आहेत?

- C) Explain the major recommendations of the fourteenth finance commission.

चौदाव्या (१४ व्या) वित्त आयोगाच्या प्रमुख शिफारशी स्पष्ट करा.

Q.5

Write short answers on ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर थोडक्यात उत्तरे लिहा:

- A) Scope of public finance
सार्वजनिक वित्ताची व्याप्ती
- B) Types of budget
अंदाजपत्रकाचे प्रकार
- C) Burden of external debt
बहिर्गत कर्जाचा भार
- D) Summary of recommendations for a new statutory framework for debt and fiscal targets
कर्ज व राजकोषीय लक्ष्य साठीची नवीन वैधानिक चौकट याबाबत असणाऱ्या शिफारशींचा सारांश / संक्षेप

ॐॐ•ॐॐ

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-FC-II

Time : 02 hrs 30 min

Max. Marks. 75

Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

3) Read the instruction carefully.

सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

Q.1 A) **Explain the following concepts: (ANY FIVE)** [15]

खालिल संकल्पना स्पष्ट करा: (कोणत्याही पाच)

1) Hybrid disaster	1. संकरित आपत्ती
2) Body language	2. देहबोली
3) Scheduled castes	3. अनुसूचित जाती
4) Scientific temper	4. वैज्ञानिक प्रवृत्ती
5) Minorities in India	5. भारतातील अल्पसंख्याक
6) Differently abled	6. वेगळ्या पद्धतीने सक्षम
7) Verbal communication	7. मौखिक संप्रेषण
8) Renaissance	8. नवनिर्मिती/ पुनरुज्जीवन

OR

Q.1 B) Write a detail not on the foundation course (semester III) project submitted by you. [15]

तुम्ही सादर केलेल्या फाउंडेशन कोर्स (सेमिस्टर III) प्रकल्पावर सविस्तर टिपण लिहा.

Q.2 A) Describe the legal and constitutional rights available to the scheduled castes and scheduled tribes. [15]

अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातींना उपलब्ध असलेल्या कायदेशीर आणि घटनात्मक अधिकारांचे वर्णन करा.

OR

Q.2 B) Explain the violence faced by the children. Discuss the constitutional and legal remedies available to them. [15]

मुलांवर होणारा हिंसाचार स्पष्ट करा. त्यांच्यासाठी उपलब्ध असलेल्या घटनात्मक आणि कायदेशीर उपायांवर चर्चा करा.

Q.3 A) Explain the types of disaster. Describe the role of NDRF in disaster management. [15]

आपत्तीचे प्रकार स्पष्ट करा. आपत्ती व्यवस्थापनातील NDRF च्या भूमिकेचे वर्णन करा.

OR

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-FC-II

Q.3 B) Explain the concept of disaster mitigation and mention its goals. [15]
आपती उपशामनची संकल्पना स्पष्ट करून आपती उपशामनाचे उद्देश लिहा.

Q.4 A) Discuss the role of technology in everyday life of people. [15]
लोकांच्या दैनंदिन जीवनात तंत्रज्ञानाच्या भूमिकेवर चर्चा करा.

OR

Q.4 B) Write a detail note on the concept and importance of scientific temper. [15]
वैज्ञानिक प्रवृत्तीची संकल्पना आणि महत्त्व यावर तपशीलवार टिपण लिहा.

Q.5 B) Describe the types of leadership and explain the characteristics of effective leadership. [15]
नेतृत्वाच्या प्रकारांचे वर्णन करून प्रभावी नेतृत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

OR

Q.5 A) Define communication. Discuss in detail the barriers to effective communication. [15]
संवादाची व्याख्या करा. प्रभावी संवादातील अडथळ्यांची तपशीलवार चर्चा करा.

ॐ१०•१०१३

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-HISTORY-II

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe the features of Renaissance in Europe?
युरोपमधील पुर्नजागरणाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा?
- B) Explain Vasco da Gama's Geographic Explorations.
वास्को द गामाचे भौगोलिक अन्वेषण स्पष्ट करा.
- C) How Martin Luther was instrumental in bringing about the reformation? Explain.
सुधारणा घडवून आणण्यात मार्टिन ल्यूथरचा कसा मोलाचा वाटा होता? स्पष्ट करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Examine the political and economic causes of the American Revolution.
अमेरिकन क्रांतीची राजकीय आणि आर्थिक कारणे तपासा.
- B) Review the Social and Economic Causes of the French Revolution.
फ्रेंच क्रांतीच्या सामाजिक आणि आर्थिक कारणांचे पुनरावलोकन करा.
- C) State the causes of the Industrial Revolution.
औद्योगिक क्रांतीची कारणे सांगा.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Review the causes of the formation of Nation-State in Europe.
युरोपमध्ये राष्ट्र-राज्य निर्मितीच्या कारणांचा आढावा घ्या.
- B) Write a note on the Unification of Germany.
जर्मनीच्या एकीकरणावर टीप लिहा.
- C) Examine the types of Imperialism.
साम्राज्यवादाचे प्रकार तपासा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-HISTORY-II

Q.4 Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Enumerate the chief causes of the First World War.
पहिल्या महायुद्धाची प्रमुख कारणे सांगा.
- B) Elaborate on the causes of the Russian Revolution.
रशियन क्रांतीची कारणे विस्तृत करा.
- C) Examine the functioning of the League of Nations.
लीग ऑफ नेशन्सच्या कामकाजाचे परीक्षण करा.

Q.5 Write Short Notes: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Columbus
कोलंबस
- B) Domestic Reforms of Napoleon
नेपोलियनच्या देशांतर्गत सुधारणा
- C) Unification of Italy
इटलीचे एकीकरण
- D) Effects of the First World War
पहिल्या महायुद्धाचे परिणाम

ॐॐॐॐॐॐ

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-HISTORY-III

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain any two types of archaeological source of the Ancient Indian history.
प्राचीन भारतीय इतिहासातील कोणत्याही दोन प्रकारचे पुरातत्व स्रोत स्पष्ट करा.
- B) Narrate the different types of Secular sources.
धर्मनिरपेक्ष स्रोतांचे विविध प्रकार सांगा.
- C) Review the Chinese and Greek records of the Ancient Indian History.
प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या चिनी आणि ग्रीक नोंदींचे पुनरावलोकन करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe the religious or social life of the Indus Valley People.
सिंधू खोऱ्यातील लोकांच्या धार्मिक किंवा सामाजिक जीवनाचे वर्णन करा.
- B) Give an account of town planning during the Indus Valley civilization.
सिंधू संस्कृतीच्या काळातील नगर नियोजनाचा लेखाजोखा द्या.
- C) View the different theories of the decline of the Indus Valley civilization.
सिंधू संस्कृतीच्या ऱ्हासाचे वेगवेगळे सिद्धांत पहा.

Q.3 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Review the social or economic life of the Vedic times.
वैदिक काळातील सामाजिक किंवा आर्थिक जीवनाचे पुनरावलोकन करा.
- B) How was the polity of the Aryans shaped? Explain.
आर्यांचे राज्य कसे होते? स्पष्ट करा.
- C) Assess the religious life of the Aryans.
आर्यांच्या धार्मिक जीवनाचे मूल्यांकन करा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-HISTORY-III

Q.4 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Assess the life and teachings of Mahavira.
महावीरांच्या जीवनाचे आणि शिकवणुकीचे मूल्यांकन करा.
- B) Explain the impact and spread of Buddhism.
बौद्ध धर्माचा प्रभाव आणि प्रसार स्पष्ट करा.
- C) Narrate the battle of Jhelam.
झेलमच्या युद्धाचे वर्णन करा.

Q.5 **Write Short Notes: (ANY TWO)** [20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Any one foreign traveller's account
कोणत्याही एका परदेशी प्रवाशांचे खाते
- B) Causes of the decline of the Indus Valley Civilization
सिंधू संस्कृतीच्या ऱ्हासाची कारणे
- C) Persian Invasion
पर्शियन आक्रमण
- D) Gautam Buddha
गौतम बुद्ध

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PHILOSOPHY-II

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) In the modern society, live-in relationships emerged as an alternative to the institution of marriage. Discuss the pros and cons of it.
आधुनिक समाजात, लिव्ह-इन नातेसंबंध हे विवाहसंस्थेला पर्याय म्हणून उदयास आले. त्यावर साधक-बाधक चर्चा करा.
- B) How is gender as a construct different from sex?
रचना म्हणून लिंग (Gender) हे लिंगापेक्षा (Sex) वेगळे कसे आहे?
- C) Elaborate Sigmund Freud's Psycho-sexual development.
सिगमंड फ्रायडचा मनोर्लैंगिक विकास विस्तृत करा.

Q.2

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) How did Frantz Fanon understand race and colonialism?
फ्रान्झ फॅनॉनला वंश आणि वसाहतवाद कसे समजले?
- B) Elaborate Karl Marx's theory on class discrimination.
वर्ग भेदभावावर कार्ल मार्क्सचा सिद्धांत विस्तृत करा
- C) Discuss the Gandhian Economic Order.
गांधीवादी इकॉनॉमिक ऑर्डरची चर्चा करा

Q.3

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define Peace and Pacifism.
शांतता आणि शांततावादाची व्याख्या लिहा.
- B) What do you understand by Just War theory?
जस्ट वॉर थिअरी विषयी तुम्हाला काय समजते?
- C) Elaborate the principles of justice of war.
युद्धाच्या न्यायाची तत्वे स्पष्ट करा.

(P.T.O)

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss multiculturalism according to Bhikhu Parekh.
भिखू पारेख यांच्या मते बहुसांस्कृतिकतेची चर्चा करा.
- B) What do you understand by Edward Said's Orientalism?
एडवर्ड सैदच्या प्राच्यवादा (Orientalism) तुन तुम्हाला काय समजते?
- C) Elucidate Michael Dummett's argument on Immigration and refugees.
इमिग्रेशन आणि निर्वासितांवरील मायकेल डमेटचा युक्तिवाद स्पष्ट करा.

Q.5

Write a note on: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Feminism
स्त्रीवाद
- B) Reservation Policies as outlined in the Constitution of India
भारतीय राज्यघटनेत नमूद केल्याप्रमाणे आरक्षण विषयक धोरणे
- C) Types of Pacifism
शांततावादाचे प्रकार
- D) Brian Barry's critique of Multiculturalism
ब्रायन बॅरीची बहुसांस्कृतिकतेवरील टीका

ॐॐॐॐॐॐ

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PHILOSOPHY-III

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- Q.1 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) What are the Shad Darshanas of Indian Philosophy?
भारतीय तत्त्वज्ञानातील षड दर्शने कोणती आहेत?
- B) Discuss Upanishadic Philosophy.
उपनिषदानुसार तत्त्वज्ञानावर चर्चा करा.
- C) Elaborate the characteristics of the schools of Indian Philosophy.
भारतीय तत्त्वज्ञानाच्या शाळांची वैशिष्ट्ये विस्तृत करा.
- Q.2 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) What is the ultimate reality of life according to Charvakas?
चार्वाकांच्या मते जीवनाचे अंतिम वास्तव काय आहे?
- B) Elaborate the essential tenets of Charvaka Philosophy.
चार्वाक तत्त्वज्ञानाचे आवश्यक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- C) Discuss Charvaka as a Philosophical School of thought.
चार्वाकाची तात्विक विचारधारा म्हणून चर्चा करा.
- Q.3 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) What are the 3 jewels of Jainism and how do they help in attaining salvation?
जैन धर्मातील 3 रत्ने कोणते आहेत आणि ते मोक्ष मिळविण्यात कशी मदत करतात?
- B) Explain the journey of the soul from its emergence to liberation.
आत्म्याच्या उदयापासून मुक्तीपर्यंतचा प्रवास स्पष्ट करा.
- C) Discuss the Panch Mahavratas in Jainism.
जैन धर्मातील पंच महाव्रतांची चर्चा करा.
- Q.4 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:
- A) Discuss the Middle Path or the Eight Fold Path as adopted by Gautama Buddha.
गौतम बुद्धांनी स्वीकारलेला मध्यम मार्ग किंवा आठ पट मार्गाची चर्चा करा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PHILOSOPHY-III

- B) Why is Buddhism considered as an experiential practice?
बौद्ध धर्माला प्रायोगिक प्रथा का मानली जाते?
- C) Discuss the ultimate reality or the four Noble Truths of Buddhist Philosophy.
बौद्ध तत्वज्ञानाच्या अंतिम वास्तवाची किंवा चार उदात्त सत्यांची चर्चा करा.

Q.5

Write Short Notes: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Orthodox vs Heterodox system
ऑर्थोडॉक्स विरुद्ध हेटरोडॉक्स सिस्टम
- B) Lokayat
लोकायत
- C) Vardhaman Mahavir
वर्धमान महावीर
- D) Vipassana
विपश्यना

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) Read the instruction carefully.

सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

Q.1

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define political theory and discuss its significance.
राजकीय सिद्धांताची व्याख्या लिहा आणि त्याच्या महत्वाची चर्चा करा.
- B) Discuss in detail the historical approach to the study of political theory.
राजकीय सिद्धांताच्या अध्ययनाच्या ऐतिहासिक दृष्टिकोनाची तपशीलवार चर्चा करा.
- C) Explain the empirical approach to the study of political theory.
राजकीय सिद्धांताच्या अध्ययनाचा अनुभवजन्य दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

Q.2

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the welfare state perspective of the state.
राज्याचा कल्याणकारी राज्य दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- B) Discuss the social contract theory of Hobbes, Locke and Rousseau.
हॉब्स, लॉक आणि रुसो यांच्या सामाजिक करार सिद्धांताची चर्चा करा.
- C) Discuss the concept of civil society in detail.
नागरी समाजाच्या संकल्पनेची सविस्तर चर्चा करा.

Q.3

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define authority. Discuss its concept and types.
अधिकाराची व्याख्या लिहा. त्याची संकल्पना आणि प्रकाराची चर्चा करा.
- B) Explain the sources and types of power in detail.
सत्तेचे स्रोत आणि प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- C) Write a detail note on legitimacy.
अधिमान्यतेवर तपशीलवार टीप लिहा.

Q.4

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the violent forms of resistance to the state authority.
राज्याच्या सत्तेला प्रतिकार करण्याचे हिंसक प्रकार स्पष्ट करा.
- B) Write a detail note on the grounds of political obligation.
राजकीय आबंधनाच्या आधारांवर तपशीलवार टीप लिहा.
- C) Explain the meaning and features of law.
कायद्याचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.5

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define theory. Discuss the nature and scope of political theory.
सिद्धांताची व्याख्या लिहा. राजकीय सिद्धांताचे स्वरूप आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा.
- B) Explain the historical – evolutionary theory of origin of the state.
राज्याच्या उत्पत्तीचा ऐतिहासिक - उत्क्रांती सिद्धांत स्पष्ट करा.
- C) Explain the non-violent forms of resistance to the state authority.
राज्याच्या सत्तेला प्रतिकार करण्याचे अहिंसक प्रकार स्पष्ट करा.

०३१०•१०२३

- Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) Read the instructions carefully
सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

Q.1 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define Public administration. Discuss its meaning and scope.
लोक प्रशासनाची व्याख्या लिहा. त्याचा अर्थ आणि व्याप्तीची चर्चा करा.
- B) Explain in brief the differences and similarities between public and private administration.
सार्वजनिक आणि खाजगी प्रशासनातील फरक आणि समानता थोडक्यात स्पष्ट करा.
- C) Write a note on New Public Management.
नविन सार्वजनिक व्यवस्थापनावर टिपण लिहा.

Q.2 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain Taylors Scientific Management Theory in detail.
टेलरच्या वैज्ञानिक व्यवस्थापन सिद्धांताचे तपशीलवार वर्णन करा.
- B) Write a note on Max Weber's concept of Authority and Bureaucracy.
मॅक्स वेबरच्या अधिसत्ता आणि नोकरशाही या संकल्पनेवर टिपण लिहा.
- C) Explain in detail the Human Relations Theory of Elton Mayo.
एल्टन मेयोच्या मानवी संबंध सिद्धांताचे तपशीलवार वर्णन करा.

Q.3 **Attempt ANY TWO out of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss the advantages and disadvantages of hierarchy.
अधिकार श्रेणीच्या फायदे व तोट्यांची चर्चा करा.
- B) Explain the disadvantages of centralization and decentralization.
केंद्रीकरण आणि विकेंद्रीकरणाचे तोटे स्पष्ट करा.
- C) Define delegation. Explain its principles and limitations.
प्रत्यायोजनाची व्याख्या लिहा. त्याची तत्वे आणि मर्यादा स्पष्ट करा.

Q.4

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Write a detail note on the concept and benefits of E-governance.
ई-प्रशासनाची संकल्पना आणि फायदे यावर तपशीलवार नोंद लिहा.
- B) Explain the concept of good governance and discuss its characteristics.
सुशासनाची संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याचे वैशिष्ट्ये लिहा.
- C) Explain the benefits and limitations of PPP.
PPP चे फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा.

Q.5

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the managerial view and integral view of public administration.
लोक प्रशासनाचा व्यवस्थापकीय दृष्टिकोन आणि अविभाज्य दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- B) Discuss the role and significance of public administration in a modern state.
आधुनिक राज्यात लोक प्रशासनाची भूमिका आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.
- C) Describe Mc Gregors theory X and theory Y.
मॅकग्रेगोर चा सिद्धांत X आणि सिद्धांत Y चे स्पष्टीकरण द्या.

ॐ१००१०१०१

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PSYCHOLOGY-II

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) All questions have internal option.
सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहेत.
- 4) Draw neat diagrams, flowcharts wherever necessary.
- 5) आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain major causes of social behaviour that social psychology seeks to understand.
सामाजिक वर्तणुकीची सामाजिक मानसशास्त्रातील प्रमुख कारणे स्पष्ट करा.
- B) Describe Systematic observation and correlational method in social psychology.
मानसशास्त्रातील पद्धतशीर निरीक्षण आणि सहसंबंधात्मक अभ्यास पद्धती विशद करा.
- C) Describe the following three advances in the field of social psychology - Cognition and behavior, Role of emotions and role of social neuroscience.
सामाजिक मानसशास्त्रातील खालील महत्त्वाचे बदल स्पष्ट करा- विचार आणि वर्तन, भावनांची भूमिका, सामाजिक चैतविज्ञान.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define attribution and explain Jones and Davis theory. Correspondence inference theory.
अॅट्रीब्यूशनची व्याख्या द्या. जॉन्सन आणि डेव्हिस यांनी दिलेला अॅट्रीब्यूशन साठीचा करस्पॉन्डन्स इनफरन्स सिद्धांत स्पष्ट करा.
- B) Discuss how quickly and accurately we form first impressions and evaluate whether first impressions can be changed.
पहिले इम्प्रेसन आपण किती लवकर आणि किती बरोबर रित्या निर्माण करतो त्याची चर्चा करा आणि पहिले इम्प्रेसन बदलता येते का ते तपासा.
- C) Explain the basic sources of errors in attribution.
अॅट्रीब्यूशन मध्ये होणाऱ्या चुकांचे मुख्य स्रोत स्पष्ट करा.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Indicate the factors that determine whether persuasion attempts to alter our attitudes will be effective or not.
मन वळवण्याच्या प्रयत्नांना यश येईल की नाही हे कोणत्या घटकांमुळे ठरते ते स्पष्ट करा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PSYCHOLOGY-II

- B) Explain the methods that help people resist skilled attempts to persuade them.
मन वळवण्याचा प्रयत्नांना विरोध करण्यासाठी लोक कोणत्या पद्धती वापरतात.
- C) Evaluate effects of cognitive dissonance on attitude change.
वैचारिक विसंवादाचा अभिवृत्ती बदलावर होणारा परिणाम तपासा.

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain with experimental evidence how frequency of exposure enhances interpersonal attraction.
सतत पुनरावृत्तीचा परस्पर आकर्षणावर काय परिणाम होतो हे प्रयोगात्मक पुराव्याने स्पष्ट करा.
- B) Describe what makes a person physically attractive and role of physical beauty in interpersonal attraction.
व्यक्ती शारीरिक दृष्ट्या आकर्षक कशामुळे दिसते ते विशद करा आणि परस्पर आकर्षणामध्ये शारीरिक सौंदर्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- C) Describe the three main types of close relationship formed by people.
तीन प्रकारच्या जवळच्या नातेसंबंधांच्या निर्मिती विषयी विशद करा.

Q.5

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe experimental method in Social Psychology.
सामाजिक मानसशास्त्रातील प्रयोगीक पद्धत विशद करा.
- B) What is deception and how well do we recognize deception? Describe experimental evidence for the same.
डिसेप्शन म्हणजे काय ते सांगून आपण डिसेप्शन ओळखण्यात किती प्रभावी ठरतो? त्याबद्दलचा प्रयोगात्मक पुरावा विशद करा.
- C) Explain the cognitive processes underlying Persuasion.
मन वळविण्याचा प्रक्रियेत असणाऱ्या बोधनीक प्रक्रिया सांगा.
- D) Explain the importance of affiliation in human existence and role of our moods in liking others.
मानवाच्या अस्तित्वासाठी संलग्नता कशी महत्त्वाची ते स्पष्ट करा आणि इतर व्यक्ती आवडण्यासाठी आपल्या मूडसचा कसा परिणाम होतो?

०३१०•१०१२

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PSYCHOLOGY-III

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) All questions have internal option.

सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहेत.

4) Draw neat diagrams, flowcharts wherever necessary.

आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा.

Q.1

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Define developmental psychology/ lifespan development and describe the scope in this field.

वैकसिक मानसशास्त्राची व्याख्या द्या आणि त्याचा विस्तार विशद करा.

B) Describe the physical changes adolescents experience as the body reaches puberty.

किशोरवयीन मुला - मुलींमध्ये पौगंडावस्थेत होणारे बदल विशद करा.

C) Explain the formal operational stage in Piaget's model and discuss the consequences of adolescents' use of formal operations in this approach.

पियाजीने दिलेल्या प्रारूपामधील फॉर्मल ऑपरेशन हा टप्पा स्पष्ट करा आणि त्याचा वापर किशोरवयीन मुले कसा करतात ते सांगा.

Q.2

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Identify the psychological difficulties faced in adolescence and also on how adolescents deal with stresses of their age.

किशोर वयामध्ये सामना कराव्या लागणाऱ्या मानसिक समस्या कोणत्या आणि किशोरवयीन मुले ताणतणावाशी सामना कसा करतात ते सांगा.

B) Describe how family relationships are during adolescence.

किशोर वयामध्ये असलेले कौटुंबिक नातेसंबंध विशद करा.

C) Describe the concept of popularity and unpopularity during adolescence and also on how adolescence responds to peer pressure.

किशोर वयामधील लोकप्रियता आणि अलोकप्रियता विशद करून समवयस्कांचा दबाव किशोरवयीन मुले कसा हाताळतात ते सांगा.

Q.3

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Describe how the body develops and stays healthy during the period of early adulthood.

तरुणपणामध्ये होणारा शारीरिक विकास आणि आरोग्य याबाबत विवेचन करा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-PSYCHOLOGY-III

- B) Explain how intelligence is defined today and how life events cause cognitive growth/development.
वर्तमान काळातील बुद्धिमत्तेची व्याख्या काय आहे आणि आयुष्यातील अनुभवामुळे वैचारिक विकास कसा होतो ते स्पष्ट करा.
- C) Compare and contrast Perry's and Schaie's approaches on cognitive development in young adulthood.
पेरी आणि स्कीने दिलेल्या तरुणपणातील वैचारिक विकासाच्या सिद्धांतांची तुलना करा.

Q.4

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Summarize what makes young adults happy and what is meant by the social clock.
तरुणांना आनंद कशात मिळतो ते थोडक्यात सांगा आणि सामाजिक घड्याळ म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- B) Explain how young adults choose a partner.
तरुण आयुष्याचा जोडीदार कसा निवडतात ते सांगा.
- C) Describe Ginzberg's and Holland's approach for career development.
जिंजबर्ग आणि हॉलंड यांनी करिअर विकासाचा दिलेला दृष्टिकोन विशद करा.

Q.5

Attempt ANY TWO out of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Analyze the factors related to school performances during adolescence.
किशोरवयामध्ये शालेय प्रगतीसाठी महत्त्वाच्या असलेल्या घटकांचे विश्लेषण करा.
- B) Explain how relationships with peers change during adolescence.
मित्रांबरोबर असलेले संबंध किशोर वयात कसे बदलतात ते स्पष्ट करा.
- C) Explain the following 3 factors in the college life:
i) Difficulties students face in college life
ii) Impact of gender on the treatment of college students
iii) Reasons for dropping out of college
महाविद्यालयीन जीवनासंदर्भात खालील तीन घटक स्पष्ट करा:
i) महाविद्यालयीन जीवनात विद्यार्थ्यांना भेडसावणाऱ्या समस्या
ii) महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना मिळणारी वागणूक व त्यावर असलेला लिंगभेदाचा परिणाम.
iii) महाविद्यालयीन शिक्षण अर्धवट रहाण्याची कारणे
- D) Describe the sorts of relationships people enter into in early adulthood and what makes these relationships work or cease to work.
तरुणपणामध्ये कुठल्या प्रकारच्या नात्यांना सुरुवात होते आणि ही नाती टिकण्यासाठी किंवा तुटण्यासाठी काय कारणीभूत ठरते त्याचे वर्णन करा.

ॐ१०१०२२

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-SOCIOLOGY-II

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Write a detailed note on the growth of Sociology in India from the perspective of India's colonial heritage.

भारताच्या वसाहती वारशाच्या दृष्टीकोनातून भारतातील समाजशास्त्राच्या वाढीवर तपशीलवार नोंद लिहा.

B) Write a detailed note on G.S Ghurye as a Colonial, Nationalist, Indological Sociologist.

जी. एस. घुर्ये यांची वसाहतवादी, राष्ट्रवादी, भारतीय समाजशास्त्रज्ञ म्हणून तपशीलवार नोंद लिहा.

C) What is meant by British Orientalism?

ब्रिटिश ओरिएंटलिझम म्हणजे काय?

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Write a detailed note on Sharmila Rege's Review of the article 'Debating the consumption of Dalit Autobiographies'.

शर्मिला रेगे यांच्या 'दलित आत्मचरित्रांच्या उपभोगावर वादविवाद' या लेखाची समीक्षा लिहा.

B) Write a detailed note on 'Approaches to Study: Adopted by Leela Dube'.

अभ्यासाचा दृष्टीकोन: लीला दुबे यांनी अंगीकारलेले 'यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

C) Write a detailed note on TK Oomen's 'Religious Nationalism and Democratic Polity'.

TK Oomen's 'Religious Nationalism and Democratic Polity' वर सविस्तर टीप लिहा.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

A) Write a detailed note on a 'Dalit mobilization'.

'दलित एकत्रीकरण' वर तपशीलवार नोंद लिहा.

B) Write a detailed note on the resurgence of ethnic identities with special reference to 'Ethnic movements in India'.

'भारतातील वांशिक चळवळी' या विशेष संदर्भासह वांशिक ओळखांच्या पुनरुत्थानावर तपशीलवार नोंद लिहा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-SOCIOLOGY-II

- C) Write a detailed note on 'Gender Marginalisation' with special reference to 'Income Disparities linked to Job Satisfaction'.
'जेंडर मार्जिनलायझेशन' वर 'नोकरीच्या समाधानाशी संबंधित उत्पन्न विषमता' या विशेष संदर्भासह तपशीलवार नोंद लिहा.

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Write a detailed note on 'Maharashtra' with special emphasis on its 'economy'.
महाराष्ट्र याच्या 'अर्थव्यवस्थेवर' विशेष भर देऊन त्याची तपशीलवार टिप लिहा.
- B) Write a detailed note on the fishing communities of Maharashtra.
महाराष्ट्रातील मासेमारी समुदायांवर तपशीलवार टिप लिहा.
- C) Write a detailed note on the Tourism Policy of 2006.
2006 च्या पर्यटन धोरणावर सविस्तर टिप लिहा.

Q.5

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Women and Tourism
महिला आणि पर्यटन
- B) OBC's mobilization
ओबीसींचे एकत्रीकरण
- C) Leela Dube's 'Kinship and Gender in South and South East Asia'
लीला दुबे यांचे 'दक्षिण आणि दक्षिण पूर्व आशियातील नातेसंबंध आणि लिंग'
- D) M.N Srinivas's 'Structural Functional Perspective'
एम.एन. श्रीनिवास यांचा 'संरचनात्मक कार्यात्मक दृष्टीकोन'

०३१०•१००३

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-SOCIOLOGY-III

Time : 03 hrs

Max. Marks. 100

Note : 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.

सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Write a detailed note on Henry Lefebvre's 'Right to the City'.
हेन्री लेफेब्रे यांच्या 'Right to the City' वर तपशीलवार टिप लिहा.
- B) Define Migration with a special emphasis on the types and characteristics of Migration.
स्थलांतराचे प्रकार आणि वैशिष्ट्यांवर विशेष भर देऊन स्थलांतराची व्याख्या करा.
- C) Write a detailed note on Mumbai as a Case study for migration.
'स्थलांतरासाठी मुंबई शहर एक केस स्टडी' यावर तपशीलवार टिप लिहा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define Carbon Footprint. What are the ways to calculate and reduce the carbon footprint?
कार्बन फूटप्रिंट परिभाषित करा? कार्बन फूटप्रिंट मोजण्याचे आणि कमी करण्याचे कोणते मार्ग आहेत?
- B) What is Eco feminism?
इको फेमिनिझम म्हणजे काय?
- C) Write a note on Online Activism in the time of Covid 19.
कोविड 19 च्या काळात ऑनलाइन सक्रियतेवर एक टिप लिहा.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What are the common misconceptions about the right to health?
आरोग्याच्या अधिकाराबाबत सर्वसामान्यांमध्ये कोणते गैरसमज आहेत?
- B) Write a detailed note on the Right to Disability Act of 2016.
2016 च्या अपंगत्वाचा अधिकार कायद्यावर तपशीलवार टिप लिहा.
- C) Write a detailed note on the history of Social Epidemiology.
सोशल एपिडेमियोलॉजीच्या इतिहासावर तपशीलवार टिप लिहा.

(P.T.O)

SYBA-III-ATKT-FEB/MAR-2023-SOCIOLOGY-III

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Write a detailed note on the concept of 'Crime'.
'गुन्हे' या संकल्पनेवर तपशीलवार टिप लिहा.
- B) Write a detailed note on 'Cultural and Educational Rights'.
'सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक हक्क' यावर तपशीलवार टिप लिहा.
- C) Write a detailed note on the 'Madhav Menon Committee on Reforms in the Criminal Justice System'.
माधव मेनन कमिटी ऑन रिफॉर्म्स इन क्रिमिनल जस्टिस सिस्टीमवर तपशीलवार टिप लिहा.

Q.5

Write short notes: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा:

- A) Sustainable Development
शाशवत विकास
- B) Cyberactivism
सायबर सक्रियता
- C) Socio Economic position in Social Epidemiology
सामाजिक महामारी मध्ये सामाजिक आर्थिक स्थिती
- D) History of Criminal Justice System
गुन्हेगारी न्याय प्रणालीचा इतिहास

०३१०•१०२३